

NGUYỄN VŨ BÍCH HIỂN (Chủ biên)

CẨM NANG

**QUẢN LÝ VÀ LÃNH ĐẠO NHÀ TRƯỜNG PHỔ THÔNG
TRONG BỐI CẢNH ĐỔI MỚI GIÁO DỤC**

NHÀ XUẤT BẢN ĐẠI HỌC SƯ PHẠM

NGUYỄN VŨ BÍCH HIẾN (Chủ biên)
BÙI MINH HIẾN – NGUYỄN XUÂN THANH – VŨ THỊ MAI HƯỜNG – NGUYỄN QUỐC TRỊ
DƯƠNG HẢI HƯNG – HOÀNG THỊ KIM HUỆ – TRỊNH THỊ QUỶ – PHẠM NGỌC LONG
NGUYỄN VĂN ANH – NGUYỄN THỊ MINH NGUYỆT – ĐỖ VĂN ĐOẠT – NGUYỄN THỊ NGỌC LIÊN

CẨM NANG

QUẢN LÝ VÀ LÃNH ĐẠO NHÀ TRƯỜNG PHỔ THÔNG

TRONG BỐI CẢNH ĐỔI MỚI GIÁO DỤC

NHÀ XUẤT BẢN ĐẠI HỌC SƯ PHẠM

UNIVERSITY OF EDUCATION PUBLISHING HOUSE

Địa chỉ: 136 Xuân Thủy, Cầu Giấy, Hà Nội
Điện thoại: 024.37547735 | **Fax:** 024.37547911
Email: hanhchinh@nxbdhsp.edu.vn | **Website:** www.nxbdhsp.edu.vn

Chịu trách nhiệm xuất bản:
Giám đốc: PGS.TS. NGUYỄN BÁ CƯỜNG

Chịu trách nhiệm nội dung:
Tổng biên tập: GS.TS. ĐỖ VIỆT HÙNG

Đọc góp ý nội dung:
NGUYỄN MẠNH ĐẠT

Biên tập nội dung:
ÚNG QUỐC CHÍNH

Kĩ thuật vi tính:
TIÊU VĂN ANH
NGUYỄN NĂNG HÙNG

Trình bày bìa:
NGUYỄN NĂNG HÙNG

**CẨM NANG QUẢN LÝ VÀ LÃNH ĐẠO NHÀ TRƯỞNG PHỔ THÔNG
TRONG BỐI CẢNH ĐỔI MỚI GIÁO DỤC**

Nguyễn Vũ Bích Hiền (Chủ biên)

Bùi Minh Hiến – Nguyễn Xuân Thanh – Vũ Thị Mai Hương – Nguyễn Quốc Trị
Dương Hải Hưng – Hoàng Thị Kim Huệ – Trịnh Thị Quý – Phạm Ngọc Long
Nguyễn Văn Anh – Nguyễn Thị Minh Nguyệt – Đỗ Văn Đoạt – Nguyễn Thị Ngọc Liên

Bản quyền xuất bản thuộc về Nhà xuất bản Đại học Sư phạm.

*Mọi hình thức sao chép toàn bộ hay một phần hoặc các hình thức phát hành
mà không có sự cho phép trước bằng văn bản
của Nhà xuất bản Đại học Sư phạm đều là vi phạm pháp luật.*

*Chúng tôi luôn mong muốn nhận được những ý kiến đóng góp của quý vị độc giả
để sách ngày càng hoàn thiện hơn. Mọi góp ý về sách, liên hệ về bản thảo và dịch vụ bản quyền
xin vui lòng gửi về địa chỉ email: kehoach@nxbdhsp.edu.vn*

ISBN 978-604-54-4047-6

In 1.000 cuốn, khổ 20,5 x 29cm, tại Xí nghiệp In – Nhà máy Z176
Địa chỉ: 64 phố Võng Thị – P. Bưởi – Q. Tây Hồ – TP. Hà Nội
Số xác nhận đăng kí xuất bản: 3647-2017/CXBIPH/01-132/ĐHSP
Quyết định xuất bản số: 1150 /QĐ-NXBĐHSP ngày 14/11/2017
In xong và nộp lưu chiểu Quý IV năm 2017.

MỤC LỤC

LỜI NÓI ĐẦU	5
Chương 1: MỘT SỐ VẤN ĐỀ CHUNG VỀ QUẢN LÝ VÀ LÃNH ĐẠO NHÀ TRƯỜNG PHỔ THÔNG	7
1.1. Một số vấn đề cơ bản về quản lý và lãnh đạo nhà trường	7
1.1.1. Quản lý nhà trường	7
1.1.2. Lãnh đạo nhà trường	9
1.1.3. Một số tình huống trong quản lý, lãnh đạo nhà trường và gợi ý cách xử lý	10
1.2. Cơ cấu tổ chức của nhà trường phổ thông và hoạt động của các tổ chức đoàn thể trong nhà trường phổ thông	16
1.2.1. Một số khái niệm cơ bản	16
1.2.2. Các kiểu cơ cấu tổ chức quản lý trong trường phổ thông	17
1.2.3. Vai trò của các tổ chức đoàn thể trong nhà trường phổ thông	21
1.2.4. Quy định về hoạt động của các tổ chức đoàn thể trong nhà trường phổ thông	21
1.2.5. Cơ sở pháp lý đối với cơ cấu tổ chức nhà trường phổ thông và quản lý hoạt động của các tổ chức đoàn thể trong nhà trường phổ thông	28
1.2.6. Một số tình huống về cơ cấu tổ chức của nhà trường phổ thông và quản lý hoạt động của các tổ chức đoàn thể nhà trường phổ thông	29
1.3. Chương trình giáo dục phổ thông trong bối cảnh đổi mới giáo dục	37
1.3.1. Khái quát về giáo dục phổ thông và chương trình giáo dục phổ thông	37
1.3.2. Cơ sở pháp lý về giáo dục phổ thông và chương trình giáo dục phổ thông	45
1.3.3. Một số tình huống về giáo dục phổ thông Việt Nam và gợi ý cách xử lý	47
Chương 2: QUẢN LÝ NHÀ TRƯỜNG PHỔ THÔNG.....	53
2.1. Quản lý đội ngũ giáo viên, nhân viên trong nhà trường phổ thông	53
2.1.1. Khái quát chung về quản lý đội ngũ giáo viên, nhân viên	53
2.1.2. Một số quy định về quản lý đội ngũ giáo viên, nhân viên	62
2.1.3. Một số kĩ năng giải quyết tình huống trong quản lý đội ngũ giáo viên, nhân viên	63
2.1.4. Một số tình huống về quản lý đội ngũ giáo viên, nhân viên và gợi ý cách xử lý	65
2.2. Quản lý hoạt động dạy học	71
2.2.1. Khái quát chung về quản lý hoạt động dạy học	71
2.2.2. Các văn bản pháp quy chỉ đạo hoạt động dạy học	86
2.2.3. Một số tình huống về quản lý hoạt động dạy học và gợi ý cách xử lý	86
2.3. Quản lý hoạt động giáo dục	92
2.3.1. Khái quát về hoạt động giáo dục và quản lý hoạt động giáo dục trong nhà trường phổ thông	92
2.3.2. Cơ sở pháp lý của quản lý hoạt động giáo dục trong nhà trường phổ thông	102
2.3.3. Một số tình huống về quản lý hoạt động giáo dục trong nhà trường phổ thông và gợi ý cách xử lý	103
2.4. Quản lý kiểm tra, đánh giá kết quả học tập của học sinh	109
2.4.1. Đổi mới đánh giá kết quả học tập của học sinh	109
2.4.2. Quản lý hoạt động đánh giá kết quả học tập của học sinh	110
2.4.3. Văn bản quy định về quản lý kiểm tra, đánh giá kết quả học tập của học sinh	114
2.4.4. Một số tình huống về quản lý kiểm tra, đánh giá kết quả học tập của học sinh và gợi ý cách xử lý	115

2.5. Quản lý tài chính, cơ sở vật chất	119
2.5.1. Một số vấn đề chung về quản lý tài chính, cơ sở vật chất nhà trường	119
2.5.2. Một số vấn đề thực tiễn cần tuân thủ khi thực hiện huy động, sử dụng các nguồn lực tài chính và cơ sở pháp lý của quản lý tài chính, tài sản nhà trường	131
2.5.3. Một số tình huống về quản lý tài chính, cơ sở vật chất nhà trường và gợi ý cách xử lý	134
2.6. Quản lý công tác kiểm tra nội bộ nhà trường	139
2.6.1. Cơ sở lý luận của kiểm tra nội bộ nhà trường	139
2.6.2. Nghiệp vụ kiểm tra nội bộ nhà trường	145
2.6.3. Cơ sở pháp lý của kiểm tra nội bộ nhà trường	149
2.6.4. Một số tình huống trong công tác kiểm tra nội bộ nhà trường và gợi ý cách xử lý	150
2.7. Quản lý công tác văn thư, hành chính	153
2.7.1. Vai trò và nội dung của công tác văn thư, hành chính trong nhà trường	153
2.7.2. Quy định về công tác văn thư, hành chính trong nhà trường	161
2.7.3. Một số tình huống về quản lý công tác văn thư, hành chính trong nhà trường và gợi ý cách xử lý	163
Chương 3: LÃNH ĐẠO NHÀ TRƯỜNG PHỔ THÔNG	168
3.1. Xây dựng uy tín của người lãnh đạo	168
3.1.1. Khái quát về xây dựng uy tín của người lãnh đạo	168
3.1.2. Một số tình huống về xây dựng uy tín của người lãnh đạo và gợi ý cách xử lý	177
3.2. Lập kế hoạch chiến lược phát triển nhà trường	182
3.2.1. Khái quát chung về lập kế hoạch chiến lược	182
3.2.2. Cơ sở pháp lý của lập kế hoạch chiến lược trong nhà trường phổ thông	188
3.2.3. Một số tình huống về lập kế hoạch chiến lược trong nhà trường phổ thông và gợi ý cách xử lý	189
3.3. Xây dựng các mối quan hệ bên trong nhà trường	197
3.3.1. Lý thuyết về xây dựng các mối quan hệ bên trong nhà trường	197
3.3.2. Định hướng và các quy định về xây dựng các mối quan hệ bên trong nhà trường	219
3.3.3. Một số tình huống về xây dựng các mối quan hệ bên trong nhà trường và gợi ý cách xử lý	221
3.4. Xây dựng và phát triển mối quan hệ nhà trường – gia đình – xã hội	234
3.4.1. Khái quát chung về xây dựng và phát triển mối quan hệ nhà trường – gia đình – xã hội	234
3.4.2. Cơ sở pháp lý của xây dựng và phát triển mối quan hệ nhà trường – gia đình – xã hội	238
3.4.3. Một số tình huống về xây dựng và phát triển mối quan hệ nhà trường – gia đình – xã hội và gợi ý cách xử lý	239
3.5. Tạo động lực cho giáo viên, nhân viên	243
3.5.1. Động lực làm việc và tạo động lực làm việc	243
3.5.2. Sự cần thiết phải tạo động lực làm việc cho giáo viên, nhân viên	245
3.5.3. Các phương pháp tạo động lực làm việc cho giáo viên, nhân viên	246
3.5.4. Nhận diện và loại bỏ các yếu tố làm giảm sút động lực làm việc	254
3.5.5. Tạo động lực làm việc thông qua công tác thi đua, khen thưởng trong nhà trường	260
3.5.6. Quy định về thi đua, khen thưởng trong nhà trường	268
3.5.7. Một số tình huống về tạo động lực cho giáo viên, nhân viên và gợi ý cách xử lý	269

CÁC TÁC GIẢ THAM GIA BIÊN SOẠN

Nội dung	Tác giả
Một số vấn đề cơ bản về quản lí và lãnh đạo nhà trường	PGS.TS. Bùi Minh Hiến
Cơ cấu tổ chức của nhà trường phổ thông và hoạt động của các tổ chức đoàn thể trong nhà trường phổ thông	PGS.TS. Nguyễn Xuân Thanh TS. Vũ Thị Mai Hương
Chương trình giáo dục phổ thông trong bối cảnh đổi mới giáo dục	TS. Nguyễn Quốc Trị
Quản lí đội ngũ giáo viên, nhân viên trong các cơ sở giáo dục	PGS.TS. Dương Hải Hưng
Quản lí hoạt động dạy học	ThS. Hoàng Thị Kim Huệ
Quản lí hoạt động giáo dục	ThS. Trịnh Thị Quý
Quản lí kiểm tra, đánh giá kết quả học tập của học sinh	TS. Phạm Ngọc Long
Quản lí tài chính, cơ sở vật chất	TS. Nguyễn Văn Anh
Quản lí công tác kiểm tra nội bộ nhà trường	PGS.TS. Nguyễn Xuân Thanh
Quản lí công tác văn thư, hành chính	ThS. Nguyễn Thị Minh Nguyệt
Xây dựng uy tín của người lãnh đạo	TS. Vũ Thị Mai Hương
Lập kế hoạch chiến lược phát triển nhà trường	ThS. Trịnh Thị Quý
Xây dựng các mối quan hệ bên trong nhà trường	TS. Đỗ Văn Đoạt ThS. Nguyễn Thị Minh Nguyệt
Xây dựng và phát triển mối quan hệ nhà trường - gia đình - xã hội	ThS. Trịnh Thị Quý ThS. Nguyễn Thị Minh Nguyệt
Tạo động lực cho giáo viên, nhân viên	TS. Nguyễn Thị Ngọc Liên TS. Vũ Thị Mai Hương